Tremtinys

Nr. 47 (1069)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS * 2013 m. gruodžio 20 d. *

Sveikiname artėjančių šventų Kalėdų proga

Žodis bendraminčiams

Laukdami Kalėdų susikaupiame rimtyje, apmąstome nuveiktus darbus, gimstančią naują viltį ir dvasiškai apsivalome, kad būtume verti ateities.

Permainos, krizės išugdė mūsų sugebėjimą būti dinamiškesniems, skaudžios pamokos padarė mus ištvermingus. Tai tvirtas ateities pamatas, todėl nesustokime, tik labiau pasitikėkime savimi ir savo bendradarbiais, nebijokime keistis ir keisti savo gyvenimo ir, lygiuodamiesi į pasaulio sėkminguosius, ryžkimės drąsiems sprendimams. Laimi labiausiai tikintys idėja, todėl Kalėdų akivaizdoje noriu palinkėti tikėjimo aistros – žibančių akių dirbant dėl mylimos Tėvynės, o kartu ir dėl savo ateities.

Džiaugsmingų šv. Kalėdų, sveikatos, asmeninės laimės ir modernios bei atsakingos mūsų visų valstybės.

Nuoširdžiai –

Andrius Kubilius,
Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas

Mieli „Tremtinio“ skaitytojai, politiniai kaliniai, tremtiniai, Laisvės kovų dalyviai,

Sveikiname jus šventų Kalėdų ir Naujųjų Metų proga.

Gruodžio prieblanda nėra amžina – šventų Kalėdų dovanojama viltis leidžia tikėtis, kad šviesa vėl nušvis ne tik kiekvieno iš jūsų širdyje, bet ir mūsų šalyje, kuriai taip reikalingas kasdienis ir nuoširdus mūsų visų rūpestis. Palinkėkime vieni kitiems ir ypač kaimynams ukrainiečiams, sunkiai einantiems mūsų pramintu taku į Europos Sąjungos valstybių šeimą, stiprybės, susitelkimo, santūrumo ir ramybės darant svarbius sprendimus.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Povilas Jakučionis,
LPKTS valdyba,
„Tremtinio“ redakcija

Nepaliaujamai sukasi laiko ratas, artindamas mus į laukimą to džiaugsmo, kada mūsų širdyse vėl užgims nauja viltis, kai vėl turėsime galimybę susitaikyti ir atleisti, galimybę dovanoti. Dovanoti vieni kitiems savo šypseną ir artumą, apsilankymą ar pagalbą, o gal padrąsinimą...

Tegul šventinė nuotaika, pripildžiusi širdis šviesos, džiaugsmo ir viltingo laukimo, neapleidžia jūsų visus metus. Tegul jūsų namai būna pilni skalsos ir santarvės, laimės ir pakantumo, o jūsų širdys – meilės, džiaugsmo ir vilties. Ramių ir džiaugsmingų šv. Kalėdų, sėkmingų 2014-ųjų!

Nuoširdžiai Jūsų –

LR Seimo narė, TS-LKD partijos PKT frakcijos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė

Sveikiname visus šv. Kalėdų ir artėjančių Naujųjų metų proga ir linkime, kad siekiai taptų tikrove, džiugintų kylanti saulė, neblėstų viltis. Tegul išsipildo visi jūsų lūkesčiai ir pačios gražiausios svajonės. Būkite sveiki ir stiprūs dvasia!

LPKTS Kauno filialas

Gerbiamieji bendraminčiai – buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, partizanai, Laisvės kovų dalyviai, „Tremtinio“ leidėjai ir skaitytojai, sveikinu šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga.

Laukdami šv. Kalėdų apmąstykime Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių organizacijų 25 metų darbus, prisiminkime brangiausius žmones. O darbų atlikta daug ir jie reikšmingi. Tai – ekspedicijos į Rusijos tremties ir kalinimo vietas, palaikų pervežimas į Lietuvą, autentiškų prisiminimų leidiniai, vaizdo įrašai, paminklai kovojusiems Lietuvos miškuose, kentėjusiems ir žuvusiems Sibiro GULAGo platybėse ir kiti. Dėkoju visiems už darbus saugant ir įprasminant tautos istoriją. Malonu, kad jaunoji karta, keliaudama Lietuvos partizanų ir Sibiro tremties keliais, sumaniai įprasmina garbingus Lietuvos žmones ir prasmingus darbus.

Tegul 2014 metai būna dosnūs naujų sumanymų, sveikatos, vilčių išsipildymo, asmeninės laimės, santarvės jums ir artimiesiems. Būkime pasirengę įveikti sutinkamus naujus iššūkius.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos pirmininkas Jonas Puodžius

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2014 metams!

„Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu **prenumerata.post.lt** galite užsiprenumeruoti savaitraštį „Tremtinys“. Prenumerata priimama iki gruodžio 22 dienos.

Prenumeratos indeksas 0117, kaina:
1 mėn. – 8,16 Lt, 3 mėn. – 24,48 Lt, 6 mėn. – 48,96 Lt, 12 mėn. – 97,92 Lt.

Dėkojame skaitytojams.

LPKTS Kretingos filialas paminėjo veiklos jubiliejų

Savaitgalį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kretingos filialo nariai buvo susirinkę paminėti filialo veiklos 25-mečio. Šventė ne vieni – kartu buvo rajono vadovai, įvairių institucijų atstovai.

Minėjimas „Atmintis, įveikusi užmarštį“ prasidėjo šv. Mišiomis Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčioje, kurių metu pašventinta ir nauja filialo vėliava. Ją išsiuvinėjo ir padovanojo kretingiškė tautodailininkė Virginija Laučienė.

Šv. Mišioms pasibaigus, visi patraukė į Kretingos kultūros centrą, kur salėje įvyko šventinė popietė. Šventės proga buvusius politinius kalinius ir tremtinius sveikino rajono meras Juozas Mažeika.

(*keliama į 8 psl.*)

Prieš Kalėdas – net trys posėdžiai

Gruodžio 14 dieną Kaune, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje, įvyko net trys posėdžiai: LPKTS valdybos, LPKTS tarybos ir TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos tarybos.

Pirmajame – LPKTS valdybos – posėdyje aptarti aktualiausi LPKTS reikalai, 2014 metų planai. Valdybos pirmininkas Edvardas Stončikas, aptaręs valdybos darbą, pasidžiaugė, kad Kauno rezistencijos ir tremties muziejui jau įvedamas dujinis apšildymas, LPKTS 25 metų veiklos paroda nuo sausio bus eksponuojama Seime.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis sakė, kad kilnojamoji paroda neatstoja LPKTS veiklos muziejaus ir ragino kuo greičiau jį įrengti. E. Stončikas teigė, kad patalpos muziejui jau numatytos, dalis įrangos įsigyta – muziejus bus įkurtas pirmąjį ateinančių metų pusmetį.

P. Jakučionis priminė, kad Seimas yra priėmęs rinkliavų įstatymo pataisas, kuriomis įteisinta lengvata nukentėjusiesiems nuo okupacijos – šiems žmonėms asmens tapatybės kortelė keičiama nemokamai.

Jis taip pat ragino turimus tremties ir rezistencijos laikotarpio eksponatus, nuotraukas atiduoti muziejams.

Kad būtų lengviau bendrauti, keistis informacija, P.Jakučionis kvietė sudaryti LPKTS narių elektroninį adresyną.

LPKTS atsakingoji sekretorė Ona Tamošaitienė, kalbėdama apie pasirengimą artėjančiam LPKTS rinkiminiam ataskaitiniam suvažiavimui, informavo, kad yra parengta atmintinė filialų pirmininkams, kurioje parašyta, kokius darbus pirmininkai turi nuveikti iki suvažiavimo.

Posėdyje kalbėta šiuo metu sąjungai bene aktualiausia – susijungimo su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija tema. O. Tamošaitienė sakė, kad nuomonę dėl susijungimo pateikė 23 LPKTS filialai, iš jų 14 pasisakė „už“. LPKTS pirmininkas priminė, kad reikia dviejų trečdalių LPKTS ir dviejų trečdalių LPKTB narių balsų „už“, kad susijungimas būtų įmanomas.

Aptardamas 2014 metų pagrindinius renginius valdybos pirmininkas E.Stončikas informavo, kad LPKTS XI jaunesniosios kartos sąskrydis gegužės 10 dieną įvyks Pakruojo dvare.

Numatyti LPKTS atstovai sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ organizacinėje ir darbo grupėje: P. Jakučionis, E.Stončikas, G. Rutkauskas ir R. Duobaitė-Bumbulienė. LPKTS atstovai dainų ir poezijos šventės „Leiskit į Tėvynę“ organizacinėje ir darbo grupėje: M. Šikšnius, B. Paulavičienė, E. Stončikas, G.Rutkauskas ir R. Duobaitė-Bumbulienė.

Valdyba nusprendė parduoti LPKTS pastatą Putvinskio g. 37, Kaune.

LPKTS 1-ojo laipsnio žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ nuspręsta apdovanoti generalinį miškų urėdą, buvusį tremtinį Bejaminą Sakalauską, LR Seimo kanclerį, buvusį tremtinį Joną Milerių, teisininką, visuomenininką Vytautą Zabielą ir Kauno miesto merą Andrių Kupčinską.

25-mečio proga nutarta žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ apdovanoti aktyviausius LPKTS Vilniaus skyriaus ir Panevėžio filialo narius.

Kitą valdybos posėdį nuspęsta surengti vasario 8 dieną.

* * *

Toliau vyko TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos tarybos posėdis, tradiciškai pradėtas Lietuvos valstybės himnu. Tylos minute pagerbti negrįžusieji iš tremties ir kalinimo vietų bei Amžinojo poilsio išėjusieji Tėvynėje.

Pristatyti frakcijos pasiūlyti kandidatai į Europos Parlamentą. Deja, iš 11 sąraše įrašytų kandidatų posėdyje dalyvavo tik prof. Vytautas Juozapaitis. Kandidatas papasakojo apie save bei savo siekius ir tikslus. 50-ąjį jubiliejų švenčiantį Vytautą Juozapaitį PKTF tarybos nariai pasveikino sudainavę „Ilgiausių metų“.

Politines aktualijas aptarė PKTF tarybos pirmininkas dr. Arvydas Anušauskas. Jis sakė, kad neseniai priimtas valstybės biudžetas nėra socialiai teisingas, nors yra vienu milijardu litų didesnis nei pernai. A. Anušauskas teigė, kad jaučiamas labai didelis Darbo partijos atstovų – Graužinienės ir Paulausko puolimas prieš Prezidentę Dalią Grybauskaitę.

Prof. Vida Marija Čigriejienė apgailestavo, kad sveikatos priežiūros situacija Lietuvoje nėra gera. Vytautas Juozapaitis piktinosi etikos nepaisymu Seime, kai opozicijai užčiaupiama burna išjungiant mikrofoną, kai atvirai tyčiojamasi. Frakcijos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė kultūros ministro akibrokštu įvardijo 9 milijonų litų skyrimą Valdovų rūmams.

TS-LKD PKTF sekretore patvirtinta Ona Aldona Tamošaitienė.

* * *

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos tarybos posėdyje susirinkusiuosius sveikino svečiai: Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos pirmininkas dr. Raimundas Kaminskas ir Zigmas Tamakauskas, įteikdami padėkas LPKTS vadovams ir aktyviausiems nariams. Tarybos narius taip pat pasveikino generalinis miškų urėdas Benjaminas Sakalauskas ir Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

Aktualius LPKTS klausimus aptarė LPKTS pirmininkas P. Jakučionis. Jis džiaugėsi įveiktais dideliais darbais, vis gerėjančia tęstinių programų turinio kokybe. LPKTS pirmininkas patarė labiau koordinuoti filialų veiklą, kad tą pačią dieną nevyktų keletas renginių, nes tada ir dalyviai išsibarsto, ir LPKTS vadovai nesuspėja visur dalyvauti. P. Jakučionis visiems palinkėjo linksmų šv. Kalėdų.

Informuodamas apie valdybos darbą LPKTS valdybos pirmininkas E. Stončikas padėkojo visiems „po grūdą dėjusiems į mūsų veiklos aruodą“. Jis priminė, kad 10 procentų nario mokesčio turi būti pervesta į LPKTS iždą.

Posėdyje kalbėta dėl LPKTS ir LPKTB susijungimo. Vilniaus skyriaus narys ir LPKTS pirmininko pavaduotojas Petras Musteikis pasakojo apie skyriaus bendradarbiavimą su LPKTB ir sakė esąs patenkintas – ir dvi atskiros organizacijos gali dirbti kartu.

Posėdyje LGGRTC prašymu svarstytas Genocido aukų muziejaus pavadinimas. Pasiūlyti du variantai: Genocido ir pasipriešinimo istorijos muziejus bei Okupacijų ir pasipriešinimo muziejus. Nutarta LGGRTC siūlyti pirmąjį variantą.

LPKTS filialai iki 2014 metų sausio 10 dienos turi pristatyti kitų metų veiklos planus, kad juos būtų galima įtraukti į LPKTS veiklos programą.

Iki vasario 1 dienos reikia pateikti LPKTS jubiliejinio suvažiavimo delegatų ir tarybos narių kandidatūrų sąrašus.

Posėdžio pabaigoje E.Stončikas visus ragino užsiprenumeruoti „Tremtinį“. Švenčionių filialo pirmininkas Vytautas Tautvaišas siūlė „Tremtinyje“ spausdinti sveikatos patarimų. Apie muziejų būklę kalbėjo Druskininkų filialo pirmininkas ir Rezistencijos ir tremties muziejaus vadovas Gintautas Kazlauskas.

„Tremtinio“ inf.

Sveikiname

Gražaus **80-ojo** jubiliejaus proga sveikiname mylimą mamą ir seserį, buvusią Irkutsko krašto tremtinę **Adolfiną NORAITĘ-BURBIENĘ**. Stiprios sveikatos, energijos ir optimizmo, daug šviesių dienų linki –

vaikai bei brolis ir sesuo buvę tremtiniai Leonas Noras ir Leonė Noraitė-Jurenienė su šeimomis

* * *

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname **Staselę RUTKAUSKIENĘ**.

Linkime stiprios sveikatos, ilgų prasmingų gyvenimo metų ir Dievo palaimos.

LPKS Vilkaviškio skyrius

* * *

Gyvenimas – tai nesibaigiantis laukimas,
Jau atlikti ir dar nepradėti darbai.
Gyvenimas – tai amžinas siekimas
Suspėti padaryti tai, ko dar nepadarei.

75-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusį Salichardo tremtinį, tarybos narį **Gediminą MARČIULIONĮ**.

Linkime geros sveikatos, prasmingų darbų ir ilgų gyvenimo metų.

LPKTS Alytaus filialas

Metai keičia metus, darbai – darbus

LPKTS Anykščių filialo ataskaitinis-rinkiminis susirinkimas įvyko lapkričio 30 dieną. Dalyvavo 84 filialo nariai, 82 moka nario mokestį. Užvestos kartotekos 445 nariams. Per dvejus metus 10 narių mirė, aštuoni įstojo į organizaciją.

Filialo pirmininkė Prima Petrylienė pateikė išsamią ataskaitą už 2012–2013 metų veiklą. Nors lėšų visiems rašytiems projektams gavome žymiai mažiau nei buvo planuota, tačiau darbų apimtis nesumažėjo. Ką galėjome, tą padarėme ir darome filialo narių jėgomis.

Pastatėme ir pašventinome paminklą, skirtą Debeikių apylinkėse žuvusiems partizanams ir partizano motinai Rozalijai Žarskienei, kurią stribai sudegino gyvą jos namuose. Iki šių metų pabaigos išleisime knygelę su žemėlapiu „Gidas po Šimonių ir Ramuldavos girias“. Joje bus aprašyti ir žemėlapyje pažymėti partizanų bunkeriai, kovų ir žūties bei kitos lankytinos vietos.

Kasmet vykstame į sąskrydį „Trakinių partizanai“. Tai vienas iš patriotiškiausių renginių Lietuvoje, kurį organizuoja patriotiškiausias mūsų šalies jaunimas. Kasmet jame dalyvauja europarlamentarė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, šio renginio rėmėja. Kasmet prieš Vėlines sutvarkome partizanų kapus ir uždegame žvakelių. Vykstame į visus renginius, nors ir stokojame lėšų. Esame dėkingi Seimo nariams Jonui Šimėnui ir Sergejui Jovaišai, finansavusiems mūsų keliones autobusu į renginius. Rašėme

LPKTS Anykščių filialo pirmininkė Prima Petrylienė

projektus Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai ir gavome lėšų, dėkojame Onutei Tamošaitienei ir Povilui Jakučioniui.

Į Anykščių filialo pirmininko pareigas buvo pasiūlytos dvi kandidatūros. Vienam kandidatui atsisakius, vienbalsiai buvo išrinkta veikli, darbšti ir pareiginga Prima Petrylienė. Dar metai nesibaigė, o mūsų filialas, vadovaujamas Primos Petrylienės, planuoja darbus 2014 metams.

Sveikiname visus artėjančių švenčių proga!

Liudvika DANIELIENĖ

Įvykiai, komentarai

Keisti sutapimai ar dėsningumas

Apie Rusijos specialiųjų tarnybų veiksmus siekiant daryti įtaką Lietuvos visuomenei prabilta visai neseniai, nors apie tai puse lūpų kalbama nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo pradžios. Deja, visi, kalbėję apie šias grėsmes, buvo pašiepiami, vadinami rusofobais ir panikos kėlėjais. Bet kai pagaliau apie tai viešai prabilo Lietuvos specialiosios tarnybos bei aukščiausieji šalies vadovai, neigti akivaizdžius dalykus tapo nerimta. Bet ar to pakanka – ar įvardijus esamas grėsmes sumažėjo pavojus? Gaila, bet tenka konstatuoti, kad nemaža visuomenės dalis, ypač toji, kuri tebegalvoja, kad „prie ruso buvo geriau“, visai nepajėgi atsispirti prieš Lietuvos valstybingumą nukreiptą propagandą. Kažkada profesorius Vytautas Landsbergis, paklaustas, ką galvoja apie mūsų visuomenei daromą Rusijos specialiųjų tarnybų propagandos įtaką, atsakė, kad viskas priklauso nuo to, kiek toji visuomenė duodasi manipuliuojama. O tos manipuliacijos labai išradingos – kažkaip „netyčia“ nuolat sutampa Lietuvos valstybinės šventės ir rusų žymių dainininkų koncertai Lietuvoje, teatrų vizitai, komercinių televizijų kanalai Lietuvoje rodo rusų filmus apie čepajavus ir šaunius Raudonosios armijos karius bei „smeršo“ veikėjus, laidas apie aiškiaregius ir blogiukus amerikiečius, neva terorizuojančius pasaulį, žinoma, pridedami ir neva kadrai apie Vakarų civilizacijos baisybes. O tada paleidžiama nuo grandinių „vietinė fauna“, kuri beatodairiškai puola teisėsaugą, mūsų specialiąsias tarnybas, tyčiojasi iš Bažnyčios, ginančios tautos vertybes, ir, be abejo, iš partijų, palaikančių provakarietišką politiką. Šie veikėjai prisidengia patriotiškais motyvais (vien ko vertos manipuliacijos, nuteikiant jaunimą prieš atominės elektrinės statybas, skalūninių dujų paieškas), kartais tiesiog pasitikima žmonių neišprusimu (teisės įsigyti žemės Lietuvoje užsieniečiams suteikimo draudimas, mirties bausmės sugrąžinimo klausimas). Tuomet sugrįžti į Sąjūdžio laikus ir pamatai – taip, tai tie patys veikėjai, kurie tada bandė nuvairuoti Lietuvą neva „alternatyviu“ keliu, o iš tikrųjų – išsaugoti postkomunistinės nomenklatūros pozicijas. Vienas iš būdų tai padaryti buvo ekologijos prioritetai, kuriuos buvo bandoma prakišti kaip alternatyvą politiniams reikalavimams.

Praėjo nemažai laiko, atrodė, kad „alternatyvistai“ nuskendo istorijos šiukšlyne, deja, paaiškėjo, kad jie niekur nedingo ir su nauju užmoju vėl kelia klausimą dėl Lietuvos tikslingumo būti ES. Kelia atsargiai, netiesiogiai – kol kas tik burnodami, skleisdami gandus apie neva žudomą tautinę savimonę, emigraciją, valdžios parsidavimą Briuseliui ir pan. Jų pasiklausius ir sugretinus su „informacija apie buvusias sovietines Pribaltikos respublikas“, kurios pilni internetiniai rusiški portalai, skirtumo nesimato. Keistas sutapimas, tiesa?

Kam tas triukšmas?

Lietuvai pirmininkaujant Europos Tarybai, mes girdėjome mažai informacijos apie priimtus nutarimus, paliesiančius visos ES šalių gyvenimą, tačiau nuolat buvome prikaustomi vietinės reikšmės politinių įvykių – stebėjomės Darbo partijos juodosios buhalterijos byla ir jos savininko V. Uspaskicho išpuoliais prieš Temidės tarnus, kraipėme galvas matydami to paties žmogaus viražus kaitaliojant savo partiečius Seimo pirmininko kėdėje, paskui plėtėsi akys nuo sumišimo, kurio priežastis buvo Seimo pirmininke padarytos Loretos Graužinienės išpuoliai prieš valstybės Prezidentę Dalią Grybauskaitę… Per visas šias specialiai eskaluojamas sumaištis nepastebėjome, kaip Lietuva pamažu praranda pozicijas, kurios būtų sutvirtinusios nepriklausomybę – susilpnintos galimybės išsikovoti energetinį saugumą ir savarankiškumą, sunykęs pasitikėjimas Lietuvos teisėsauga ir specialiosiomis tarnybomis, visuomenei įskiepytas nepasitikėjimas valstybės institucijomis ir apskritai valdžia. Kitaip tariant, smegenys „praplauti“, todėl galima paskleisti visokias „fiks idėjas“ ir tariamas „alternatyvas“. Paradoksalu, bet tuo metu, kai Ukrainos piliečiai protestuoja dėl Viktoro Janukovyčiaus sprendimo sukti į Rusijos montuojamą „Muitų sąjungą“ ir atsisakyti integracinių procesų į ES, pas mus galybė žmonių pradėjo kvestionuoti Lietuvos būtinybę priklausyti Europos Sąjungai! Tarsi neužtektų nuovokos suprasti, kad Lietuvai narystė Europos Sąjungoje garantuoja politinį, ekonominį ir kultūrinį savarankiškumą. Tiesa, kitas klausimas, kaip mes sugebame pasinaudoti tomis garantijomis, bet vėl paradoksas – kaip tik tie, kurie stumia visokius keistus, mūsų tautos papročiams prieštaraujančius „projektus“, sulaukia palaikymo per rinkimus! O kaltė suverčiama konservatoriams bei Bažnyčiai. Kartais net neįmanoma suvokti tokių kaltinimų logikos.

Nei argumentų, nei faktų

Be abejo, Rusijos spauda įvykius Ukrainoje vertina vienareikšmiai – Janukovyčius šaunuolis, o ES tenorėjo apgauti Ukrainą. Apie bet kokį objektyvumą negali būti nė kalbos. Štai vieno iš populiariausių apžvalginių laikraščių „Argumenty i fakty“ gruodžio pradžios numeryje daug dėmesio skiriama įvykiams Ukrainos sostinėje – pateikiami žymių rusų politologų, publicistų ir politikų argumentai, kurie visi kaip vienas skirti patvirtinti prieš tai pacituotą V. Putino nuomonę! Pakanka ir elementaraus šmeižto – pasakojama, kad protestuotojai atėjo ne savo noru, bet dėl pinigų, kuriuos, be abejo, dalijo „iš užsienio“. Paskaitai tokias pasakas ir prisimeni mūsų praeitį – Sąjūdžio laikais irgi pakako šmeižto, neva „sąjūdininkams Ladsbergis moka tūkstančius dolerių“… Istorija kartojasi!

Laikraštis rašo, kad tarp Ukrainos ir Rusijos veikia laisvos prekybos zonos sutartis… Bet kaip tada suprasti Rusijos draudimą įvežti ukrainietišką mėsą? Gal tai tikrai susiję tik su Janukovyčiaus parodytu nuolaidumu opozicijai? Neabejotinu demagogijos šedevru galima pavadinti tokį vieno televizijos laidų vedėjo ir publicisto sakinį: „Rusija bandė Ukrainos vyriausybei paaiškinti situaciją ne grasinimais, įkalbinėjimais ar bauginimais, bet akivaizdžiai parodydama ekonomines pasekmes, kurios būtų ištikusios Ukrainą, jei ši būtų pasirašiusi sutartį.“ Supraskite, – ir tas draudimas įvežti mėsą nėra joks spaudimas Ukrainai, tai tėra parodymas, kas bus, jei nusileisite opozicijos reikalavimams. Besivadovaujant tokia logika galima ir armiją įvesti – juk tai ne okupacija, bet paprasčiausias demonstravimas, kas bus, jeigu nepaklusite…

Gintaras MARKEVIČIUS

Už kiek sidabrinių parduodama Tėvynės istorija ir socialinis teisingumas?

Lapkričio 8 dieną įvykusi socialdemokratų partijos Kaišiadorių skyriaus konferencija atskleidė liūdną tiesą – tai, kad tarptautiniu mastu buvo įvertinti nacizmo nusikaltimai prieš žmoniškumą, tačiau liko neįvertinti komunizmo nusikaltimai, ir toliau sudarys sąlygas vešėti ne tik istorijos iškraipymams, bet ir išvengti atsakomybės nusikaltimų kaltininkams. Jeigu kas nors demokratinėje valstybėje išdrįstų uždrausti tarptautinės konferencijos metu rodyti dokumentinį filmą apie holokaustą, toks žmogus mažų mažiausiai taptų politiniu lavonu arba būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už nusikaltimų prieš žmogiškumą neigimą. Deja, Lietuvoje socialdemokratų partija nuo tokių žmonių tik „atsiriboja“, o išdrįsusius reikalauti atsakomybės „dėl neesminių priežasčių“ vadina visuomenės skaldytojais ir kėslautojais. Tai socialdemokratų sąžinės reikalas, bet akivaizdu, kad jų sąžinės supratimas nuo pažangios demokratinės visuomenės supratimo gerokai skiriasi. Todėl nėra ko stebėtis, kad į Europos Parlamentą, kurio rinkimai vyks kitąmet, Kaišiadorių socialdemokratai pasiūlo ne tik B.Bradausko, bet ir LSSR KGB rezervinės sudėties (komando Nr. 300/1400 B) nario R. Kubiako kandidatūrą! (www.kgbveikla.lt/docs/show/2729/from:727). Nė kiek ne mažesniu cinizmu atsiduoda ir kaišiadoriečių socialdemokratų rezoliucija: užuot pasmerkę nederamą savo skyriaus pirmininko elgesį, jie tyčiojasi iš Seimo opozicijos ir reikalauja „užkirsti kelią“ teisėtiems jos reikalavimams.

Spalio pradžioje Lietuvoje buvo nutraukta propagandinio „Pirmojo Baltijos kanalo“ televizijos transliacija, nes juo buvo skleidžiamas ciniškas melas apie Sausio 13-osios įvykius. Stebėtina, kad Rusijai po to pradėjus skelbti apie neva Lietuvoje vykstančius žodžio laisvės suvaržymus, Seimo narys socialdemokratas B. Bradauskas pasistengė, kad į svarbią tarptautinę konferenciją atvykusių užsienio atstovų nepasiektų objektyvi informacija apie tai, kas iš tiesų vyko Lietuvoje 1990–1991 metais. Jeigu tai tik paprastas sutapimas, jis vis tiek nepanaikina šio politiko, teigusio, kad filmas būtų suerzinęs į konferenciją pakviestus Rusijos ambasados atstovus, atsakomybės.

B. Bradausko šunuodegiavimas prieš Rusiją seniai žinomas ir gali būti klasikiniu rusofobijos pavyzdžiu – visi jo pasisakymai apie santykius su Rusija, netgi jei tai būtų teisėti Lietuvos reikalavimai, baigiasi išgąstingu „tik nereikia erzinti Rusijos“. Beje, Rusijos ambasados atstovai nesiteikė atvykti į konferenciją. Tačiau tikslas buvo pasiektas – nuo užsienio svečių buvo nuslėpti tragiški Sausio 13-osios įvykių dokumentiniai kadrai.

Nors eina antri metai, kai Lietuvoje valdžia priklauso socialdemokratams, bet atsakomybė už valdančiosios daugumos eskaluojamą teisinį nihilizmą, politinę prostituciją, žmonių skurdinimą ir valstybės stūmimą į energetinę vergystę Rusijai kariama ant opozicinės TS-LKD partijos, kuri Seime neturi net teorinių galimybių pasipriešinti socialdemokratų sukurptai konstitucinei daugumai, ciniškai besityčiojančiai iš Lietuvos teisėsaugos, socialinio teisingumo ir Lietuvos valstybingumo simbolio – kalbos. Belieka pastebėti, kad panaši situacija susiklosčiusi ir Kaišiadorių rajono savivaldybės taryboje, kur opozicijoje esantys TS-LKD deputatai negali priversti valdančiosios daugumos skaitytis su įstatymais ir žmonių interesais. Čia, be abejo, yra ir B. Bradausko „nuopelnas“.

TS-LKD Kaišiadorių skyriaus nariai mano, kad Seimo nario B. Bradausko draudimas rodyti dokumentinį filmą yra pasityčiojimas iš Sausio 13-osios aukų atminimo ir diskredituoja kaišiadoriečius, kurie B. Bradauską jau trečią kadenciją iš eilės išrenka į Seimą. Taip pat manome, kad bandymai atsieti Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininko atsakomybę nuo politiko atsakomybės yra demagogiškas bandymas nuplauti dėmę nuo šio Seimo nario, kartą jau parodžiusio nepagarbą Lietuvos valstybingumo simboliui himnui, raudono kaklaraiščio. Mes niekada nepritarsime, kad socialdemokratijos parodija ir tyčiojimas iš Sausio 13-osios aukų atminimo būtų nepriklausomos Lietuvos gyvenimo norma.

TS-LKD Kaišiadorių skyriaus taryba

Buvo ir liko... visam gyvenimui

Tęsinys. Pradžia Nr. 46 (1068)

Kartą Merkinės stribai, persirengę partizanų drabužiais, atlydėjo išdaviką Kuklį į mūsų kaimą ir, brolio Algirdo vardu, prašė, kad mano brolis (beje, irgi Algirdas) parodytų bunkerį. Mano broleliui jie pasirodė įtartini ir jis iškart atsakė: „Aš tokio nepažįstu ir jokių bunkerių nežinau“. O išdavikas įtikinėjo: „Nebijok, tai aš – Kuklys iš gretimo kaimo. Pavargome visi, norime pasiekti bunkerį, pailsėti. Parodyk“.

Mano brolis Algirdas žinojo tik vieną netoli miške esantį bunkerį, kuriame slėpdavosi partizanai, kai sovietai šukuodavo miškus. Nors atvykėlių nepažinojo, tik jautė, kad tai pasala, būdamas labai atsargus atkakliai kartojo: „Nė vieno jūsų nepažįstu“.

Persirengėliai greitai išėjo, palikę brolį Algirdą namuose. Po kelių dienų pasirodę Merkinės stribai išsivedė Algirdą kartu su seserimi Brone ir išvežė tardyti į Merkinę. Patardę po poros dienų paleido, tačiau ramybės mūsų namuose dieną naktį nebebuvo. Algirdas gerai pažinojo partizanų Večkių šeimą iš Žeimių, tačiau būta ir kitų Večkių, iš tolimesnio kaimo, kurių vaikai irgi partizanavo. Mūsų Žeimių kaimas labai greitai ištuštėjo: kas buvo nukautas, kas ištremtas. Ir dabar šiame kaime vos keli senukai gyvena.

Ūkininkų namus stribai nuolat krėtė ir krėtė, vis ieškodami partizanų, vis užgriūdavo su kareiviais iš smogikų dalinių. Iškart po Jono Večkio-Vyturio ir Vlado Baltaduonio-Giručio žūties atlėkė stribai lydimi kareivių – kruopščiai viską išrausė, iškrėtė namus, nė siūlo galelio nepaliko. Surado ir išsivežė visus mano ir sesių išaustus audinius, pasiūtas naujas lovatieses, drobes ir vilnos audeklų ritinius. Atėmė brolio ir tėvo batus, sugrobė iš visų podėlių maistą, nusikabino išrūkytus lašinius. Paliko plikus, nuogus. Tada apiplėšė visą kaimą ir vis jiems buvo negana.

Nemuno šlaite mes turėjome slaptą iškastą žeminę, kurioje auginome kiaules – tai mums kol kas maisto netrūkdavo. Grūdus visas kaimas slėpė nuo atėjūnų. Kai tėvas atidavė sovietų valdžios paskirtą pyliavą ir pritrūko 10 kilogramų grūdų, tai stribai atėję išsivarė karvę. Taip buvo kuriamas socializmas.

Kol kalbėjomės susitikusios svetinguose Kaminskų namuose, Domicelė Kaminskienė vaišino sodo vaisiais, o aš skubėjau patikslinti, kiek kaime būta Večkių, kokie jų giminystės ryšiai. Aiški vienintelė tiesa: juos suvienijo būtinybė ginti savo namus ir laisvę.

– Sunku viską ir visų vardus prisiminti. Kitų gal nė nepažinojau. Gretimuose kaimuose buvo dvi didelės Večkių šeimos, nesusietos giminystės ryšiais. Ir vienos, ir kitos šeimos vyrai išėjo į partizanus, o ir vardai vienodi, tėvų, senelių ar prosenelių atminimui parinkti.

Siuvėja Adelė Bražinskienė, siuvusi partizanams uniformas, su dukterimi Birute

Partizanų ryšininkai ir rėmėjai broliai Jurgis ir Algirdas Matai

Pamenu tik, kad man mažiau žinomų Večkių sūnus Vladas pavargęs dažnai užeidavo pas mus pavalgyti ar stribų vaikomas, sekamas. Vlado tėvai irgi buvo išvežti į Sibirą. Einantį į namus aprangos pasikeisti, jį patykojo stribai su dalinio kareiviais ir sugavę ištrėmė į Sibirą paskui tėvus, Oną ir Joną Večkius, į tą pačią vietovę. Sibire Vladas vedė lietuvaitę. Žuvo Rusijoje, kaip ir kada – nesužinojome. Visų aplinkinių kaimų šeimos buvo išdraskytos, išsklaidytos ar žuvo partizanų gaudynėms. Persikėlęs į kitą Nemuno pusę ir pasekęs atplaukiančius valtele vyrus, pašaukė juos, užkalbino. Stribai jau laukė pasaloje. Dar valtyje, nespėjusius išlipti, sušaudė Joną Večkį iš Žeimių ir Baltrų Rudį. Vladas Marcinonis galėjo išduoti, įskųsti bet kurį jam nepatikusį žmogų, nesvarbu, susijusį su partizanais ar ne. Kai būdavo patogu, apsimesdavo Lietuvos patriotu. Iš tikrųjų parsidavė ir sovietui, ir vokiečiui, kad tik savas kailis nenukentėtų. Grubus, piktas ant viso pasaulio ir brolis Juozas Marcinonis nebuvo gerbiamas. Tyčiodavosi iš mergaičių, sekmadieniais einančių bažnyčion. Būdavo, kalinėja tvorą, laukia praeinančiųjų ir šaiposi: „Tai už ką melsitės? Aš tai arkliui avižų pabėriau, kad už mane pasimelstų...“ Ir juokdavosi, lyg nenormalus, nors puikiai suprato, ką daro ir kodėl. Jų namus kaimas vadino „raudonųjų Marcinonių“ namais ir stengdavosi apeiti. Abu broliai viską aplinkui matė ir sekė visus, ypač partizanų rėmėjus.

Pamenu, žiemą mudu su tėvu rogėmis per Nemuną vežėme duoklę valdžiai. Juozas Marcinonis, užmatęs mus, tuojau pranešė stribams: „Partizanų ryšininkai atvažiuoja!“ Sulėkė stribai, suėmė tėvą, išlaikė per naktį stribynėje. Verkiau palikta ant kelio. Manęs nesulaikė, nes buvau nepilnametė.

Nuėjau iki Druskininkų, susiradau mamos pusbrolio Petro Vailionio namus ir pernakvojau. Kitą dieną, tėvą ištardę, paleido. Abu grįžome namo. Verkiau dėl tėvo, nes sumušė tardydami. Arklio nepašėrė, nepagirdė. Galvažudžiai. Tėvas mane guodė, glostė sunkia ranka ir tylėjo. Oi, daug žmonių buvo įskundęs Juozas Marcinonis. Dėl to bijojo likti Žeimiuose, apsigyveno Druskininkuose. Staiga praturtėjo, žmona skrybėlę nusipirko. Tik ar skrybėlė prideda proto...

Po to Juozą Marcinonį partizanai Druskininkuose nukovė. Pabėgęs iš tėviškės, Vladas Marcinonis apsigyveno Žemaitijoje. Vengė net žmogų iš gimtojo kaimo sutikti. Tačiau atmintis gyva, o laikas nuodėmes paviršiun iškelia...

Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, kai grąžino ūkininkams atimtas žemes, Vladas Marcinonis pats gimtinėje nepasirodė. Žemės atsiimti atvažiavo žmona, kaip nukentėjusi nuo sovietų valdžios...

Atrodo, ir aš jau kankinu savo pašnekovę klausimais, į kuriuos gal net laikas neatsakys. Ji mosteli ranka ir pasakoja pasakoja... O aš mąstau: ką reiškia toks nuoširdus atvirumas, kaip jį pavadinti – išpažintimi ar sielos rauda?.. Gal nė nereikia žodžiu pavadinti, gal tai gyvas aidas iš praeities nelygių kovų su priešu? Tik Onutė dar nepavargo:

– Mano vyriausią brolį pašaukė kariuomenėn: Jurgis buvo partizanų ryšininkas. Jautėme, kad buvo įskųstas, nes pradėjo jį labai įkyriai sekioti, dažnai šaukdavo tardymams vos kas nors, kur nors nutikdavo. Kai paėmė jį į sovietų kariuomenę, tai pasiuntė į patį Moldavijos pasienį, iš kur retas sugrįždavo. Moldavai nemėgo okupantų kariuomenės, užpuldavo tolimuose postuose budinčius kareivius. Kai brolis tai sužinojo, susipažinęs su moldavais, iškart pasisakė esąs lietuvis. Gal dėl to ir išliko gyvas, mokėjo bendrauti, sugebėjo pažinti žmogų. Brolis labai dažnai būdavo siunčiamas į patį atokiausią postą naktiniam budėjimui. O ten, ypač sutemus, net patys sovietai bijojo pasirodyti. Po kelių budėjimo parų jį ateidavo pakeisti kiti kareiviai. Brolis viską suprato, kai vieną kartą po budėjimo jį sutikęs dalinio viršininkas nustebo: „Tu dar gyvas?“ – ir nusikeikė. Kažin ar suvokė, kodėl to lietuvio „nei velnias, nei kulka neima“?

Šnekamės toliau: kokie jie buvo, tie viso kaimo pasmerkti išdavikai? Ar jų vardus dar prisimena nukentėjusių šeimų jaunesnė karta?

– Manau, nenori prisiminti. Arba krikščioniškai pagaili jų vaikaičių, artimųjų, kurie irgi nepagyrė už išdavystę. Sunku nesmerkti, neteisti žmogaus už blogus darbus. Išdavę partizanus, jie išdavė ir Tėvynę.

Vengė mūsų krašto žmonės ūkininko Vlado ir jo brolio Juozo Marcinonių. Abu ne vieną šeimą išdavė, besislapsčiusią nuo tremties. Suktas žmogelis buvo Valdas Marcinonis – tarnavo visiems. Kuri kariuomenė okupuodavo kraštą – vokiečių ar sovietų – tiems ir tarnavo.

Kartą pats pašaukė stribus

Janina SEMAŠKAITĖ

(*Bus daugiau*)

Naujos knygos

Devyni pragaro ratai

Pirmosios aukos – kariškiai

Knygą apie prieškario Lietuvos karininko Juliaus Šidagio likimą, jo golgotą Norilsko lageriuose parašė sūnus Mindaugas. Jis panaudojo tėvo parsivežtus dienoraščius, pasakojimus ir nekeisdamas nei stiliaus, nei įvykių raidos, išspausdino. Knygos pavadinimas „Norilsko golgota“ – jau daug pasakantis. Prisiminimai ypač vertingi, nes Julius Šidagis išsamiai, remdamasis autentiškų įvykių seka bei jų pasekmėmis, pasakoja apie Lietuvos karininkų likimus. Sovietų valdžia davė nurodymą išvežti Lietuvos karininkus kuo toliau, apgyvendinti neįmanomose žmogui egzistuoti Šiaurės vietovėse.

Julius Šidagis gimė ir augo Girpetrių kaime, Pušaloto valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Baigęs Pasvalio Petro Vileišio aukštesniąją komercijos mokyklą, 1936 metais pradėjo tarnauti Lietuvos kariuomenėje. Po trejų metų baigė Karo mokyklą ir kaip artilerijos jaunesnysis leitenantas buvo paskirtas į 2-ąjį artilerijos pulką. Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą J.Šidagis tarnavo Seredžiuje. Likviduojant Lietuvos kariuomenę, paskiriamas į Raudonąją armiją diviziono ryšių viršininku. Tačiau neilgam. Jis atvirai reiškė nepasitenkinimą nauja tvarka kariuomenėje bei okupacija, nepriėmė okupacinės karinės priesaikos, dėl to karo tribunolas J.Šidagiui užvedė baudžiamąją bylą.

Išaušus 1941-ųjų birželio 14-ajai, visa Lietuva patyrė trėmimų ir brutalių vietos valdžios „dievukų“ elgesį. Skausmas aplankė bemaž kiekvieną sodybą. Varėnos poligone, kur tuo metu dirbo, suimtas ir J. Šidagis. Jis išvežtas į Norilsko lagerius. 1942 metais SSRS NKVD Ypatingojo pasitarimo nuteistas aštuoneriems metams. Į Lietuvą grįžo tik 1947 metais.

„Per užkaltų langelių plyšius matėme, kaip buvo vykdoma ši (trėmimo – aut.) operacija, atvežami papildymai. Ji buvo platesnė, negu įsivaizdavome,“– autoriaus pasakojimai apie pirmąsias tremties valandas Varėnos geležinkelio stotyje nė kiek nepagražinti, neiškraipyti. Masiniams kariškių suėmimams korpuso NKGB Ypatingasis skyrius buvo pasirengęs jau 1940 metų birželio pradžioje. Jam rengėsi ir komisarai, vykdydami 1941 metų gegužės pradžioje iš Maskvos, Raudonosios armijos Vyriausiosios politinės propagandos valdybos gautą slaptą direktyvą, nurodančią, kad 29-asis šaulių korpusas likviduojamas, ir reikalaujančią, kad komisarai slaptai parengtų kiekvieno Lietuvos karininko ir puskarininkio politinę charakteristiką.

Iki 1941 metų pavasario buvo suimta ir nuteista per 100 Lietuvos karių, kai kurie – sušaudyti. Sudarytuose sąrašuose prie karių pavardžių buvo „prisegti“ įrašai: „į atsargą“, „palikti“, arba – „mokytis“. Pastaba „į atsargą“ arba „mokytis“ reiškė – Norilskas... Reiškė – mirtis... Prierašas „į atsargą“ buvo ir prie J. Šidagio pavardės.

„Aprimus NKVD landžiojimams ir praėjus „šokui“ visi pradėjome dalytis įspūdžiais: kas čia vyksta? Atvykus į Naująją Vilnią, pamatėme likimo draugus iš kitų Lietuvos kariuomenės dalinių. Tai buvo Pabradės poligone stovyklavę kariai. Ešelonas buvo skirtas tik kariškiams“,– rašoma J.Šidagio knygoje „Norilsko golgota“.

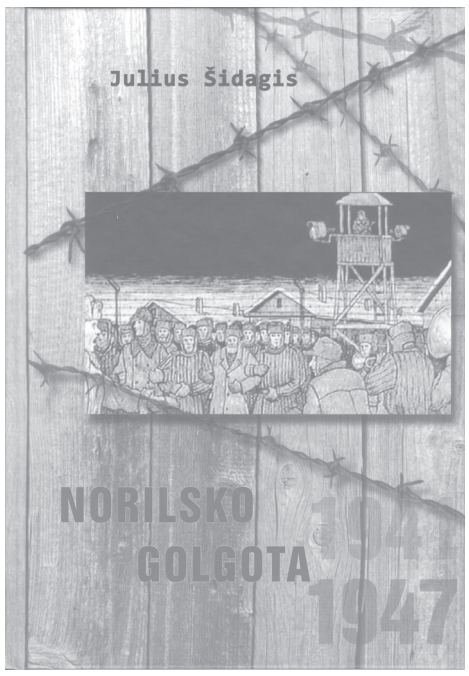

Už savaitės, birželio 22-ąją, prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. Ne iš karto tremiamieji apie tai sužinojo. Visą laiką tvyrojo įtampa, jokios informacijos. Tačiau neilgam traukiniui stabtelėjus stotyse, per garsiakalbius sklido diktorių skaitomas tekstas: “Mes laimėsim!“, „Tėvynė pavojuje!“, “Viskas frontui!“ Tai teikė vilties. Karas greitai baigsis ir represuotieji grįš į gimtuosius namus!

Tačiau traukinys suko ir suko į Rytus. Jam laikinai stabtelėjus, žmonės spėdavo perskaityti stočių pavadinimus. Sibiras. Traukinys važiavo pro tas vietoves, kur Rusijos carų buvo ištremti lietuviai – 1831,1863 metų sukilėliai, knygnešiai ir kiti tautos atgimimo pranašai. Į „akciją“ – nepaklusniųjų izoliaciją ir jų sunaikinimas, dabar pateko 20 amžiaus žmonės.

Knygoje gausu humoru „pabarstytų“ autoriaus pastebėjimų, sąmojo ir vilties sklidini puslapiai byloja, kad kiekvienas, atsidūręs ties bedugne, viliasi, jog kada nors visa tai baigsis.

Norilsko lagerių masyvai

Igarka. Čia prasideda Užpoliarės juosta, čia nusidriekę iki pat horizonto Norilsko lagerių masyvai. „Mūsų zona buvo skirta ypatingam kontinentui – vien politiniams kaliniams. Mūsų zona Nr. 7 buvo vadinama ypatingąja zona. Darbai prie kombinato statybų pareikalavo ypatingų pastangų, nes jokios technikos nebuvo: tik kirtiklis ir laužtuvas“,– rašoma knygoje. Pirmieji rūsčių išbandymų metai buvo sunkiausi. Sunkus darbas ir badas kiekvieną galėjo palaužti ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai. „Kas ką turėjo, išmainė į duoną. Jei kieno burnoje buvo auksinių dantų, patys juos išsilupdavo ir iškeisdavo į tą gabalėlį aukso – į duoną, – rašoma knygoje. Autorius dar priduria. – Skaitydamas tremties prisiminimus kartais nustembi, kaip gera: žmonės bendravo, dainavo, šoko, augino gyvulius, sodino bulves... Ir pagalvoji, kad taip mums būtų buvę“...

„Po įsikūrimo Norilsko lageryje pradėjo tarsi vesti kvotas, sudarinėti bylas. Už zonos tvoros stovėjo barakas, kuriame buvo įsikūrusi visa NKVD šunauja. Laisvalaikiu kviesdavo ir išvesdavo po kelis į tą baraką tardymui – kvotai. Tas teatras vyko gal metus. Visas teatras – be teismo. Buvo dalijama neskūpiai: dešimt, penkiolika, dvidešimt penkeri, sušaudymas...“– knygoje liejasi skaudžių prisiminimų lavina. – „1942-ųjų rudenį ir aš gavau pranešimą, jog pagal „trijulės“ nutartį esu nuteistas aštuoneriems metams. (...) Įsijungiau į naujai suformuotą brigadą. Ji buvo mesta sunkius kombinato komplekso statybos darbus atlikti. Ir jei ne bendraminčių supratimas bei atjauta – išgyventi tokiomis sąlygomis nebūtų įmanoma. Teigiamai įvertinu tik vieną dalyką, patirtą nelaisvės dienomis: niekada neužmiršti vieno iš Dešimties Dievo įsakymų: mylėk artimą, kaip pats save“.

Aprašęs sovietinių lagerių tikrovę, žmonių, patekusių į jų glėbį, nuotaikas ir stoiškas jų pastangas išlikti, Julius Šidagis optimistiškai pateikia laisvėjimo nuotaikas: „1947 metų birželio 26 dieną atsisveikinau su draugais ir su neprieteliais. Susidėjęs sausą „pajoką“ (davinį) kelionei, išdrožiau iš Dantės „pragaro“ pro devinto rato vartus.“

Julius Šidagis grįžęs sukūrė šeimą, kartu su žmona užaugino dukterį ir sūnų. Jis dar įkvėpė gurkšnį gaivaus Nepriklausomybės oro. 1991 metais jam suteiktas dimisijos kapitono laipsnis, apdovanotas Lietuvos atsargos karininkų sąjungos medaliu. Mirė 2009 metais, palaidotas Pušaloto kapinėse, Panevėžio apskrityje.

Aušra ŠUOPYTĖ

Epigrafas paminklui

Savo valstybės, 20 amžiuje prikeltos, suniokotos ir vėl prisikėlusios, istoriją, ketindami sudėti į visumą, dar ilgai rinksime po trupinį, po skiautelę. Nedalomą ir nesuklastotą.

Šias pastangas prasmingai papildo visai neseniai išleistas Tėviškės pažinimo draugijos nario Aurelijaus Noruševičiaus istorinis liudijimas „apie partizaninio judėjimo Lietuvoje vyksmo priežastis, pasekmes ir istorinę reikšmę“, sudėtas į knygelę „Kai Gynėvė raudojo krauju“ (leidykla „Kalendorius“).

Autorius teigia, kad „tai nedidelis paminklėlis Lietuvos partizanams, sunaikintiems okupantų ir jų pakalikų mažame Raseinių rajono Ariogalos seniūnijos Pagynėvio kaime“, kuris nesipuikuoja „nei dydžiu, nei žemės derlingumu, bet išskirtinis tuo, kad visi kaimo žmonės ir jų kaimynai iš gretimų kaimų vieningai stojo ginti Lietuvos laisvės ir tikėjimo“.

A. Noruševičius neapsiribojo sausų faktų pateikimu. Jis publicistiniu stiliumi bandė įvardyti partizaninio judėjimo Lietuvoje prasmę, patirtų kančių priežastis, kartu lygindamas su šiandiena, klausdamas, kaip vertiname partizanų auką dabar. Skaudus šis palyginimas, knygelės autoriaus perteikiamas ne tik sugretinant požiūrius, bet ir juos vertinant įžvalgiais pastebėjimais.

Atkreipęs dėmesį į randamus netikslumus leidžiamose tautos genocido knygose, A. Noruševičius sudėjo taškus ant „i“: „Rodos, jos specialiai skirtos klaidinti ir painioti žinias apie partizanus ir rezistentus, politinius kalinius ir tremtinius. Negi tuose centruose dirbantys žmonės nekvalifikuoti, kad neatlieka jokio tikrinimo, redagavimo, gal dirba visuomenininkai, neimantys atlyginimo? Mokyklinis jaunimas kartais net savo miestelio ar aplinkinių kaimų rezistencijos istorijos nežino, šalia gyvenančių kaimynų, iškalėjusių lageriuose, nepažįsta, nematė, kur, kodėl ir kokie paminklai partizanams pastatyti.“

Knygelė „Kai Gynėvė raudojo krauju“ pagrįsta istoriniais dokumentais ir autentiškais žmonių liudijimais. Tai kukli, bet labai reikšminga vienos vietovės žmonių ginkluoto pasipriešinimo okupantams enciklopedija.

Paminklinis kryžius Pagynėvio kaime partizanų aukai atminti buvo pašventintas 2013 metų rugpjūčio 3 dieną.

Skaitytoją, be abejonės, ypač sujaudins pasakojimas apie partizano Juozo Kepuraičio-Ąžuolo, žuvusio kautynėse su okupantais 1948 metų kovo 6 dieną, talentą. Giminaičiams pavyko rasti partizano paslėptą sąsiuvinį, kuriame jaunuolis užfiksavo tai, kas jam buvo brangiausia – tėviškę, jaunystės svajas. Kartu šiame sąsiuvinyje atsiskleidžia subtili asmenybė, turėjusi mąslų žvilgsnį į gyvenimą, tragiškose aplinkybėse radusi laiko bei vietos šypsenai ir netgi šmaikščiam posmui.

A. Noruševičiaus knygelė „Kai Gynėvė raudojo krauju“ sudaryta ir išleista kaip epigrafas neseniai atidengtam paminklui, skirtam Raseinių rajono Ariogalos seniūnijos Pagynėvio ir aplinkinių kaimų partizanams atminti.

Taurus darbas į bendrą istorinį aruodą.

Kazys POŽĖRA

Lyg diena pasidarė šviesesnė...

Švč. Mergelės Marijos gimimo, Vytauto Didžiojo karūnavimo ir Padėkos dienos proga su Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyriaus pirmininku Raimundu Kaminsku apsilankėme Kauno Jėzuitų namuose ir maloniai pabendravome su trimis žymiais Jėzuitų ordino kunigais – Kazimieru Juozu Ambrasu, Jonu Kastyčiu Matulioniu ir Jonu Zubrumi. Augindami žmonių sielose dvasinio pakylėjimo sparnus, jie nepailstamai kurstė Tėvynės meilės, tikėjimo ir vilties ugnį, kuri ryškia šviesa nušviesdavo jų aplinką.

Dvasininkams įteikėme Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyriaus jubiliejinius padėkos raštus.

Kunigas Kazimieras Juozas Ambrasas

Kunigą K. J. Ambrasą drįsčiau pavadinti savo geruoju bičiuliu. Susipažinome su juo studijuodami Vilniaus universitete lituanistikos mokslus. Aš tada dar buvau naujokas – priklausiau vadinamai „fuksų“ kategorijai (taip vadino pirmakursius), o Kazimieras jau buvo užkopęs bene ant paskutinio studijų laiptelio. 1955 metais visame Vilniaus universitete jautėsi tautinė nuotaika, kurią savo tyliu pritarimu ir dalykų dėstymo kryptimi rėmė didelį autoritetą turėję dėstytojai: Meilė Lukšienė, Vanda Zaborskaitė, Jurgis Lebedys, Zigmas Zinkevičius, Irena Kostkevičiūtė, Juozas Pikčilingis, Vincas Urbutis, Juozas Balčikonis... Tai krypčiai plėtotis netrukdė ir tuometinis rektorius Juozas Bulavas bei prorektorius Eugenijus Meškauskas, dažnai turėję atsikirsti partokratinėms karjeristinėms jėgoms. Vėliau J. Bulavas ir E. Meškauskas išdrįso net ginti studentus nuo čekistinio susidorojimo. Mes savo kurse taip pat susibūrėme į tautinę grupę, kurią sudarė idealistinės nuotaikos veiklūs studentai: Algirdas Vaitkus, Valentinas Ardžiūnas, Adolfas Gurskis, Genutė Šeduikytė, Elena Skaudvilaitė, Albertas Ružė, Leonardas Gogelis, Anatolijus Žibaitis ir kiti. Su kai kuriais net davėme priesaiką Aušros Vartų koplyčioje, aktyviai dalyvavome 1956 metų Vėlinių susibūrime Rasų kapinėse.

Nepamirštamas 1955 metais K. J. Ambraso iniciatyva surengtas dvasingas slaptas studentiškas Kūčių vakaras Vilniaus pakraščio privačiame bute. Jame dalyvavo ne tik universiteto, bet ir tuometinės konservatorijos bei Dailės instituto studentų būreliai. Vakarą pradėjome susikaupimo malda, lietuviškų Kūčių vakaro papročių priminimu ir Švč. Mergelės Marijos litanijos skaitymu. K. J. Ambrasas su dideliu jautrumu padalijo visiems po Kalėdaitį. Jį dalydamiesi linkėjome vieni kitiems Kristaus palaimos, dvasinės stiprybės, ištikimybės savo idealams. Idealus, vedančius į darbą Lietuvos labui, turėjome bene kiekvienas to palaiminto vakaro dalyvis. Jie teikė dvasinį stiprumą vėliau, prasidėjus brutaliems čekistiniams tardymams. Šios neišduotos, Kristaus Gimimo ženklu pažymėtos Kūčios ir

Kunigas Kazimieras Juozas Ambrasas ir Zigmas Tamakauskas

dabar gyvos atmintyje. Gera būtų, kad kiekvienas Kūčių vakaras mums visiems teiktų prasmingas palaiminimo valandėles, vedančias į tautos dvasinio atgimimo kelią, į tikrųjų vertybių pažinimo džiaugsmą.

Kunigo K. J. Ambraso gyvenimą, pažymėtą neblėstančio idealizmo tvirtumu, visada švietė Jėzaus laiminanti šviesa. 1957 metais baigęs lituanistines studijas, studijavo dar anglų kalbą. Toliau mokslus tęsė aspirantūroje, įgijo filologijos mokslų daktaro laipsnį, 18 metų dėstė Vilniaus universitete lietuvių kalbą, parengė vertimo mokslo dėstymo metodiką, aktyviai talkino redaguojant pogrindinius leidinius „Aušrą“ ir „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką“, 1990 metais skaitė mokslinius pranešimus apie baltus Švedijoje ir Danijoje, dėstė Poznanės A. Mickevičiaus universitete lietuvių kalbą. Atgimstant Lietuvai dėstė kalbos kultūros ir retorikos mokslus Kauno kunigų seminarijoje, kiek vėliau pradėjo dirbti Vatikano radijo lietuviškų laidų redakcijoje, dar vėliau dirbo sielovados darbą Filipinuose, Indijoje, Kanadoje, JAV. Dėstė Lituanistikos institute Čikagoje, laikinai ėjo lietuvių sielovadininko pareigas Prancūzijoje.

1981 metais dar sovietinės okupacijos ledynmečiu K. J. Ambrasas įstojo į nelegaliai veikiantį Lietuvoje Jėzuitų ordiną, pradėjo studijuoti filosofiją ir teologiją, baigė pogrindinę kunigų seminariją. 1988 metais Lietuvos Sąjūdžio bangai vis smarkėjant, rugpjūčio viduryje Joniškio rajono Skaistgirio miestelyje arkivyskupas tremtinys Julijonas Steponavičius K. J. Ambrasui suteikė kunigystės šventimus.

Kunigas K. J. Ambrasas – mokslininkas, filologas, rašytojas, publicistas, vertėjas, mąstytojas, nepailstantis sielovadininkas, pasižymintis kuklumu, nuoširdumu ir paprastumu. Filologijos mokslui labai vertingi jo darbai: „Leksiniai lietuvių kalbos substitutai“ (1976), „Vertimo mokslas“ (1978), „Vertimo tyrinėjimai“ (1984). Turbūt mažai kas žino jo apysakų knygelę „Kalnuose ir raistuose“ (2010), pasirašytą Kasparo Pašešupio slapyvardžiu. Ji skirta „mūsų partizanams, ryžtingai čečėnų tautai ir visiems, kas narsiai kovojo ir tebekovoja už savo laisvę ir nepriklausomybę“. Tai atsispindi nedidutės 287 puslapių knygelės apysakose „Šatilio žūtis“ ir „Čepkelių apaštalai“. Tikrai vertėtų jas perskaityti, ypač jaunimui. Kita neseniai pasirodžiusi K. J. Ambraso knygelė – „Baladė apie Janulą“, pasirašyta Bakūžės Samanotos vardu – tai pasakojanti atmintis apie ilgesį ir namų paiešką pasaulyje.

Kunigas K. J. Ambrasas yra išleidęs šešias religines knygas, tarp jų – keturių tomų „Mažąjį magnificat“ – mintis kiekvienai dienai. Nemažai religinio turinio knygų išvertė ir iš kitų kalbų. Ypač vertinga pažintine ir istorine prasme iš anglų kalbos išversta knyga „Jėzuitai šventieji ir kankiniai: trumpos Jėzaus Draugijos šventųjų, palaimintųjų, garbingųjų ir Dievo Tarnų biografijos“ (Tylenda J. N.).

Kunigas K. J. Ambrasas – aktyvus turistas. Savo populiarios knygos „Subito beato. Jau palaimintasis“ skyrelyje „Roma, 1991 02 18“ prisipažįsta: „Esu keliauninkas, kitaip tariant, turistas, žygeivis. Dar – slidininkas, baidarininkas, laipiotojas po kalnus, bet negalėčiau drąsiai sakyti, kad esu alpinistas. Per aukšta klasė. Geriau būtų pridurti, kad esu lūpinės armonikėlės čirpintojas.“ Šioje įdomioje knygoje gyvai aprašytas popiežiaus Jono Pauliaus II gyvenimas, jo beatifikacija.

Savo kelionių įspūdžius kunigas K. J. Ambrasas aprašo premijuotoje knygoje „Taboro kalno šalis“, taip pat knygose „Kilimandžaras“, „Kengūrų ir koalų pašonėje“, „Amerikos Lietuvoje“, „Vėliavos iškeltos plakas“. Mūsų garbingojo kunigo parašytų, išverstų ir sudarytų knygų sąrašas vargu ar tilptų į vieną puslapį. Daugelį jų autorius pasirašęs K. Ambraso-Sasnavos pavarde, mat dvasininkas gimęs Sasnavos valsčiuje.

Kunigo, filologijos daktaro, docento K. J. Ambraso, apdovanoto Lietuvos Nepriklausomybės medaliu, asmenybė yra darbštumo, kuklumo, pareigingumo, paklusnumo, kantrumo, kruopštumo ir patriotiškumo pavyzdys.

Kunigas Jonas Kastytis Matulionis

Kunigą J. K. Matulionį žurnalistas Vytautas Visockas, remdamasis Algimanto Liekio sudaryta knyga „Nenugalėtoji Lietuva“ , yra pavadinęs nenugalėtosios Lietuvos kunigu. Jis kovojo prieš sovietinį partokratizmą dvasiniu ginklu – menininko talentu. Šis ginklas jam padėjo skleisti lietuviškos krikščioniškos kultūros šviesą, kėlusią baimę okupacinei valdžiai. Jo galingas jaunas balsas skambėjo Paryžiuje, Osle, Stokholme, Maskvoje... Žavėjo jis savo tenoru ir Lietuvos publiką. Ne retai buvo galima išgirsti – tai mūsų naujasis Kipras Petrauskas... Jaunąjį talentą pripažino ir vykusių konkursų komisijos. 1956 metais respublikiniame vokalistų konkurse Vilniuje Kastytis Matulionis laimėjo pirmąją vietą. Jis savo skambiu balsu skatino dvasia pakilti prie Aukščiausiojo sosto ir Vilniaus Šv. Mikalojaus bažnyčios tikinčiuosius. J. K. Matulionis už giedojimą bažnyčioje buvo pašalintas iš Vilniaus konservatorijos trečio kurso...

Pašalintas iš konservatorijos J. K. Matulionis kurį laiką dirbo Muzikos bibliotekoje, vėliau – respublikinėje bibliotekoje, Vilniaus universiteto bibliotekoje. Iš universiteto bibliotekos, kaip ir iš konservatorijos, buvo atleistas dėl ideologinių politinių įsitikinimų. Paskui gyvenimo kelias jį nuvedė į Teatro ir muzikos muziejų, Paveikslų galeriją, galiausiai – į Vilniaus Šv. Onos bažnyčią dirbti zakristijonu. Įtariant bendradarbiavus „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ leidyboje, jis buvo kalintas Vilniaus saugumo rūsiuose ir 1977 metais nuteistas trejus metus lygtinai. Tais pačiais metais įstojo į pogrindyje veikusią Jėzaus draugiją, pradėjo pogrindžio sąlygomis studijuoti filosofijos teologijos mokslus ir ruoštis kunigystei. 1980 metais baigęs pogrindinę kunigų seminariją buvo įšventintas kunigu. Kybartuose dirbo sielovados darbą kartu su tuometiniu kunigu, dabar Kauno arkivyskupu metropolitu Sigitu Tamkevičiumi. Atsivėrė naujas, kupinas pavojų bei didelio pasišventimo ir nepalūžtamo idealizmo reikalaujantis gyvenimo puslapis. Jo dvasinio skrydžio sparnų neįstengė palaužti nei patirtas sovietinis moralinis teroras, nei naujas suėmimas ir trejų metų kalinimas Smolensko bei Čitos srities lageriuose. Kunigas dažnai į žmones prabildavo ir savo poezijos posmais, poetine malda, tvirtu Lietuvos prisikėlimo tikėjimu.

Grįžęs į Lietuvą jis dirbo lyg paprastą vikaro darbą Kaišiadorių katedroje, paskui atgautoje Vilniaus arkikatedroje, Vilniaus Šv. Mikalojaus ir Šv. Kazimiero bažnyčiose, Pažaislio vienuolyne. Tačiau šio darbo paprastumas turėjo didelę vertę. Kunigaudamas Vilniuje jis į žmonių širdis nešė ir kultūrinio Lietuvos atgimimo šviesą, rengdamas įvairias literatūrines bei muzikines popietes, ypač propaguodamas poetų Maironio, Bernardo Brazdžionio ir kitų kūrybą. Kunigas Kastytis parengė nedidelę popiežiaus Jono Pauliaus II biografijos knygelę. Įsimintinas jo bendradarbiavimas su respublikos muziejais, su kai kurių laikraščių bei žurnalų redakcijomis. Prisimename kunigo J. K. Matulionio „ELTA“ redakcijos pašventinimą, kai atgimus Lietuvai generaliniu direktoriumi buvo paskirtas Adolfas Gurskis, mano lituanistinių studijų bičiulis, aktyviai dalyvavęs ir Lietuvos Sąjūdžio veikloje.

Primintina, kad kunigas J. K. Matulionis prieš studijas Vilniaus konservatorijoje yra baigęs Vilniaus universitete lietuvių kalbą ir literatūrą. Studijuodamas universitete sugebėjo mokytis dainuoti Vilniaus J. Tallat-Kelpšos muzikos mokykloje.

Kunigui J. K. Matulioniui, apdovanotam Gedimino ordinu, šiais metais suėjo 82 metai. Nedidukas fizinės negalios ištiktas jo kūnas ir dabar tviskėte tviska didele sielos šviesa, kuklumu ir tikėjimu nenugalėtos Lietuvos dvasia.

(*keliama į 7 psl.*)

Lyg diena pasidarė šviesesnė...

(*atkelta iš 6 psl.*)

Kunigas Jonas Zubrus

Kunigas jėzuitas Jonas Zubrus kunigo K. J. Ambraso pavadintas misionieriumi. Prieš šešetą metų, būdamas Čiobiškio bažnyčios klebonu, atšventė 50 metų savo kunigystės sukaktį. Į Jėzaus draugiją J. Zubrus įstojo 1945 metais dar nebūdamas klieriku. Po metų jis įstojo į Kauno kunigų seminariją, tačiau mokslus baigti sutrukdė sovietinės valdžios nurodymas mažinti seminaristų skaičių. Studijuojant trečiame kurse, kaip jis pats sakė, su skausmu širdyje teko palikti seminariją. Po trejų metų vėl grįžo tęsti mokslų seminarijoje. 1957 metų pavasarį iš didelio Lietuvos patrioto vyskupo Julijono Steponavičiaus rankų gavo kunigystės šventimus.

Kunigas Jonas Zubrus dirbo daugelyje Kaišiadorių vyskupijos parapijų, palikdamas jose ryškius kunigavimo pėdsakus, vestų rekolekcijų prisiminimus. Monsinjoras Alfonsas Svarinskas teigė, kad kunigas Zubrus visada garsėjo aukos dvasia, jo ištarti žodžiai labai nuoširdūs, „einantys iš pačios širdies“. Vienintelis jo turtas buvo dviratis ir knygos. Todėl nebūdavę jokių sunkumų persikelti iš vienos parapijos į kitą. Kunigas J. Zubrus be visų dvasinių savybių buvo ir iškilus misionierius. Jo misijos siekė tas buvusios Sovietų sąjungos vietoves, kuriose buvo daugiausiai persekiojami tikintieji. Jis Tikėjimo žodį, Kristaus mokslą drąsiai skleidė 1979 metais nuvykęs į Ukrainą, paskui – į Kazachiją, Altajaus kraštą. Tikėjimu uždegto nuoširdaus jo žodžio klausė ir Sibiro kraštų katalikai, ir kitų krikščioniškųjų bažnyčių tikintieji.

Gyvendamas sovietų okupuotoje Lietuvoje kunigas J. Zubrus aktyviai dalyvavo pogrindinės spaudos leidyboje. Jis tęsė dar prieškario Lietuvoje 1925–1940 metais profesoriaus Prano Kuraičio redaguotą „Tiesos kelio“ leidinį, rašė straipsnius į pogrindinę „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką“.

Džiaugėmės valandėlės pabendravimu su kunigais, nuveikusiais didžius darbus Lietuvos ir Bažnyčios atgimimo kelyje. Gėrėjomės jų kilniomis ir kukliomis asmenybėmis. Tai mūsų garbingos gyvosios istorijos dalelė. Lyg diena pasidarė šviesesnė...

Zigmas TAMAKAUSKAS

Buvusių tremtinių chorų vadovų dėmesiui!

Sausio 11 d. (šeštadienį) 11 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks seminaras buvusių tremtinių chorų vadovams, kurio metu bus tariamasi dėl birželio 7 d. Kaune įvyksiančios dainų ir poezijos šventės „Leiskit į Tėvynę“.

Pateikiame repertuarą, kurį patikslinsime seminaro metu:

1. „Leiskit į Tėvynę“ (m. L. Abariaus, ž. J. Šnapščio-Margelio),
2. „Ave Marija“ (m. ir ž. A. Paulavičiaus),
3. „Aš verkiau parimus“ (ž. V. Stankienės-Panavaitės, harm. A. Bulkausko),
4. „Dievo dovana“ (m. ir ž. A. Paulavičiaus),
5. „Giedu dainelę“ (l.l.d. aranžuota A. Kulikausko),
6. „Kur giria žaliuoja“ (m. J. Gudavičiaus, ž. K. Sakalausko-Vanagėlio),
7. „Kritusiems Lietuvos partizanams“ (m. ir ž. A. Paulavičiaus),
8. „Lietuva, brangi šalele“ (m. ir ž. V. Storostos-Vydūno),
9. „Ant kalnelio, ant aukštojo“ (l.l.d. harm. G. Kuprevičiaus),
10. „Parveski, Viešpatie“ (ž. P. Jurkaus, m. J. Strolios),
11. „Ąžuolais vainikuotas“ (ž. A. Dabulskio m. A. Bražinsko),
12. „Tris dienas, tris naktis“ (l.l.d.),
13. „Į gimtinę grįžtam mes“ (ž. B. Brazdžionio, m. A. Paulausko),
14. Ūdrio daina iš operos „Pilėnai“ (m. V. Klovos, ž. J. Mackonio),
15. „Tremtinio rauda“ (m. ir ž. A. Staponkaus),
16. „Ypatingai“ (ž. B. Brazdžionio, m. A. Paulavičiaus).

Skelbimai

Gruodžio 27 d. (penktadienį) 12 val. LPKTS Šiaulių filialo tremtinius kviečiame atvykti į **šventinę kalėdinę vakaronę** adresu Stoties g. 9c. Šventė vyks kartu su LPKTB nariais. Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis.

Atsiliepkite

1945 m. liepos 25 d. Pakalniškių k., Klaipėdos r. (buvusiame Šilutės r.) Antano Norvilo sodyboje žuvo 3 partizanai: Jonas ANDRIJAUSKAS, g. 1917 m. Švėkšnos valsč., Šilininkų k. Tarpukariu tarnavo Lietuvos kariuomenėje, vėliau baigė policijos mokyklą ir Kaune dirbo vachmistru; Leonas KISIELIUS iš Kauno. Kalbama, kad buvo Lietuvos karininkas; PEČIULIS (vardas ir gimimo metai nežinomi). Taip pat Lietuvos karininkas. Kalbama, kad tai buvo Ukmergės krašto gyventojas.

Jei yra artimųjų ar pažinojusiųjų Leoną Kisielių ir Pečiulį, prašome atsiliepti ir suteikti informacijos LPKTS Klaipėdos r. filialo nariui **Česlovui Tarvydui** tel. **8 618 44 104**.

Genocido aukų muziejaus Konferencijų salėje (Aukų g. 2a, Vilnius) iki gruodžio 31 d. veikia LPKTS 25 metų veiklos paroda „Nuo 1988 metų iki 2013 metų. Veiklos foto akimirkos“. Kviečiame apsilankyti.

Užjaučiame

Nuoširdžiai užjaučiu buvusią tremtinė laptevietę Nijolę Baikienę dėl Motinos mirties.

Antanas Bunevičius

Gruodžio 27 d. (penktadienį) 12 val. LPKTS Kauno filialo narių mažuosius – vaikaičius, provaikaičius – kviečiame dalyvauti tradiciniame šventiniame renginyje su Kalėdų seneliu. Dovanėlės – turintiesiems kvietimus.

Gruodžio 28 d. (šeštadienį) 14 val. LPKTS Kauno filialo narius kviečiame į tradicinę vakaronę „**Tremtinio Kalėdos**“. Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis.

Ateikite su gera nuotaika!

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Genė Nadalskytė-Daunoravičienė
1926–2013

Gimė Romuldavos k. Anykščių r. ūkininkų šeimoje. Baigusi Čekonių pradžios mokyklą, dirbo įvairius ūkio darbus. 1948 m. kartu su šeima buvo ištremta į Sibirą – Krasnojarsko sr. Mansko r. Oriešno gyv. Tremtyje ištekėjo už likimo draugo Daunoravičiaus. Į Lietuvą grįžo po 12 metų. Apsigyveno tėviškėje Romuldavos kaime, vėliau persikėlė į Anykščius. Užaugino penkias dukteris ir sūnų. Giedojo bažnytiniame chore. Buvo aktyvi LPKTS Anykščių filialo narė.

Palaidota Anykščių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris ir sūnų su šeimomis.

LPKTS Anykščių filialas

Aldona Marija Piliūtė-Lavrentjeva
1932–2013

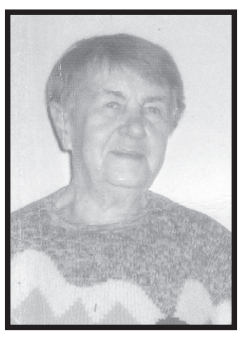

Gimė Išdagų k. Aukštadvario sen. Trakų r. mokytojų šeimoje. 1941 m. su tėčiu ir mama buvo ištremta į Altajaus kr. Chabarsko r. Ust Karjevo gyv. Tėtis po metų buvo suimtas ir nukankintas Taišeto lageriuose. Motina dirbdama miške sunkiai susirgo. Vienuolikmetei Aldonai teko sunkūs išbandymai. 1947 m. motina su dukterimi slapta grįžo į Lietuvą. Motinai pavyko įsidarbinti Prienų vidurinėje mokykloje rusų ir vokiečių kalbų mokytoja. 1949 m. Natalija Pilienė buvo suimta ir po įkalinimo grąžinta į tremties vietą. Aldona slapstėsi pas tetą Mariją Kaune. Jai mirus išvyko pas motiną į tremtį. 1957 m. abi grįžo į Lietuvą. Aldona neakivaizdiniu būdu studijavo Vilniaus valstybiniame pedagoginiame institute ir dirbo pedagoginį darbą Jonavos r. – Žeimiuose, Prienų r. – Šilavote, Vilkaviškio r. – Žaliojoje ir ilgiausiai dirbo Kazlų Rūdos vidurinėje mokykloje.

Palaidota naujosiose Kazlų Rūdos kapinėse.

Kazlų Rūdos buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai

Elena Krikščiūnaitė-Jurevičienė
1932–2013

Gimė Panevėžio aps. Narušių k. gausioje ūkininkų šeimoje. Mokėsi Kėdainių gimnazijoje. 1949 m. eidama į gimnaziją, buvo areštuota ir ištremta į Krasnojarsko kr. Užūro r. Tarkanko k. Dirbo įvairius žemės ūkio darbus. 1954 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Panevėžio r. kolūkyje sąskaitininke. Vėliau apsigyveno Kėdainiuose, sukūrė šeimą. Dirbo biochemijos gamykloje. Buvo aktyvi LPKTS Kėdainių filialo narė.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą ir artimuosius.

LPKTS Kėdainių filialas

Antanina Sadauskaitė-Šeputienė
1930–2013

Gimė Tauragės aps. Rekščių k. 1949 m. šeima ištremta į Sibirą, bet Antaninai pavyko trėmimo išvengti, teko ilgus metus slapstytis. Dirbo ATI, skaičiavimo mašinų gamykloje. Lietuvos Atgimimo metais įsitraukė į LPKTS veiklą.

Palaidota Tauragės Papušynio kapinėse.

Užjaučiame vaikus Reginą, Rivydą, brolius Alfonsą ir Stepą.

LPKTS Tauragės filialas

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujus “Laisvės kovų archyvo” numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynėlyje, Laisvės al. 39, Kaune.

ISSN 2029-509X
Leidėjas LPKTS
Tremtinys
Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė, Rasa Duobaitė-Bumbulienė
Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309, Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214. Indeksas 0117.
El. paštas: tremtinys@zebra.lt
LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.
Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia
Spausdino spaustuvė UAB „Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.
Kaina 2 Lt
SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS
Tiražas 2640. Užs. Nr.

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

LPKTS Kretingos filialas paminėjo veiklos jubiliejų

(*atkelta iš 1 psl.*)

Taip pat sveikino rajono savivaldybės tarybos narė Jūratė Laučiūtė, savivaldybės Kultūros skyriaus vedėja Reimunda Ruškuvienė, Simono Daukanto pagrindinės mokyklos direktorė Adelė Jonauskienė, Kretingos muziejaus direktorė Vida Kanapkienė, kiti svečiai. Kretingiškiams, buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams perduoti ir Seimo narių Vilijos Aleknaitės-Abramikienės bei Agnės Bilotaitės sveikinimai.

gynimo ir didžiųjų netekčių atminimo įamžinimas ir tremties istorijos išsaugojimas, misija – atstovauti ir ginti Kretingos rajono buvusių politinių kalinių ir tremtinių interesus, skleisti gerąją praktiką išsaugojant istorinius dokumentus, bendrauti su Sibire likusiais tremtiniais ir dabartiniais emigrantais, prižiūrėti tremties ir partizanų kautynių bei žūčių vietas žyminčius paminklus. Filialo nariai per

LPKTS Kretingos filialo nueitą kelią priminė penkiolika metų jam vadovaujanti Valerija Žalienė G. Maciaus nuotr.

Kas nuveikta per 25 metus, renginio dalyviams pristatė LPKTS Kretingos filialo pirmininkė Valerija Žalienė. Ji priminė, kad LPKTS Kretingos skyrius (tada „Tremtinio“ klubas) buvo įkurtas 1988 metų spalio 12 dieną. Į klubą įstojo ir anketas užpildė apie 100 žmonių. Į tarybą buvo pasiūlyta Aldona Kruševičiūtė, Aldona Kerpytė, Ignas Jablonskis, Eugenijus Stoškus, Danutė Krakauskienė, skyriui vadovavusi iki 1997 metų spalio 8 dienos. Skyriaus nariai labai darniai dirbo su Sąjūdžiu. 1989 metais senosiose Kretingos kapinėse atstatyta sugriauta koplyčia, priešais ją pastatytas akmuo „Tautos kančioms atminti“. Kretingiškiai vieni pirmųjų Lietuvoje atstatė Nepriklausomybės paminklą, virš buvusio Kretingos muziejaus iškėlė valstybės vėliavą. Apie 1990 metų vidurį skyrius atsiskyrė nuo Sąjūdžio ir pradėjo veikti atskirai. Pastatytas koplytstulpis NKVD nukankintiems žmonėms atminti, perlaidoti Kretingos apylinkėse rastų partizanų palaikai. Rajono buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai aktyviai dalyvavo rajono politinėje veikloje.

1989 metais įkurtas ansamblis, dabar išaugęs į Kretingos kultūros centro chorą „Atminties versmė“.

Šiuo metu filialas vienija 112 narių. Jo vizija – Laisvės

2008–2013 metus įgyvendino beveik dvi dešimtis projektų, 2006 metais – pagrindinį, daug metų puoselėtą projektą „Aš einu senelių, tėvų pramintu kančių keliu“, skirtą 65 metų nuo 1941 metų birželio 14 dienos trėmimo sukakčiai paminėti. Ta proga surengta ekspedicija į Krasnojarsko kraštą, medžiaga išleista leidinyje „Aš einu senelių, tėvų pramintu kančių keliu“, sukurtas filmas.

LPKTS Kretingos filialas ir nariai apdovanoti nominacija kaip darbščiausia visuomeninė organizacija Kretingos rajone, Seimo padėka už istorinės medžiagos rinkimą ir puoselėjimą, Ukrainos ambasados padėka už bendradarbiavimą padedant tremtiniams grįžti į Lietuvą.

Už ilgametę bendrystę ir salę susibūrimams V. Žalienė padėkojo Kretingos kultūros centrui, už pagalbą rašant ir išleidžiant buvusių politinių kalinių ir tremtinių prisiminimus – Motiejaus Valančiaus viešajai bibliotekai, už tai, kad neužmiršta istorijos, bendrauja su filialo nariais – rajono pedagogams.

Šventės „Atmintis, įveikusi užmarštį“ dalyviams koncertavo Kretingos kultūros centro choras „Atminties versmė“, vadovaujamas Rūtos Jurgutienės, programą „Mano palydovas – ilgesys“ parodė Kultūros centro atlikėjų grupė „Sielos aitvarai“.

Laima STONKUVIENĖ

„Švyturys“ Nr. 6, 2013-12-04

Televizijos programa

gruodžio 23–29 d.

LRT

Pirmadienis, gruodžio 23 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Visi namie (k.). 10.30 „Žinių riteriai ir damos“ (k.). 11.45 Žingsnis po žingsnio (k.). 12.00 „Namelis prerijose“. Ser. 13.00 Stilius (k.). 13.55 Laba diena, Lietuva. 15.50 „Viena byla dviem“. Ser. 17.00 „Kobra 11“. Ser. 18.00 Šiandien. 18.55 „Rojus Lietuvoj“. Ser. 19.30 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Dėmesio centre. 21.30 Teisė žinoti. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.40 Vakaro žinios. 23.10 Aš neskubu gyventi. V.Kikabidzės koncertas. 1.30 Dėmesio centre (k.).

Antradienis, gruodžio 24 d.

6.00 „Rojus Lietuvoj“ (k.). 6.30 Klausimėlis.lt. 6.45 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 7.45 „Brolių Grimų pasakos. Jorindė ir Joringelis (k.). 9.00 „Spaikas“. Anim.f. 2008. Prancūzija. 9.45 „Vėžliuko Semio nuotykiai“. Anim.f. 2010. Belgija. 11.35 „Kalėdų namelis“. Drama. 2008. JAV, Kanada. 13.45 Gražiausios „Auksinio balso“ akimirkos. 16.00 „Ani Klaus atvyksta į miestą“. Pasaka. 2011. JAV. 18.00 Šiandien. 18.30 Baltu Šv. Kalėdų keliu. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Kalėdų nakties Šv. Mišios. 22.30 „Perlas“. 22.35 Kalėdų nakties Bernelių Šv. Mišios. 0.30 Kalėdų giesmės.

Trečiadienis, gruodžio 25 d.

6.00 „Rojus Lietuvoj“ (k.). 6.30 Atverk duris Kalėdoms. 7.30 Stilius (k.). 8.30 Animacija. 9.00 „Spaikas 2 “. Anim.f. 2012. Prancūzija. 9.45 Animacija. 10.00 „Volisas ir Gromitas. Ne tos kelnės “. Anim.f. 1993. D.Britanija. 10.30 Šokio karalienė. 1d. 12.00 „Keisčiausios Kalėdų eglutės“. Dok.f. 2011. D.Britanija. 13.00 Kalėdų žinia ir Šv. Tėvo Pranciškaus sveikinimas „Urbi et Orbi“. 13.30 Kalėdų giesmės. 13.45 Gražiausios „Auksinio balso“ akimirkos. 16.00 Bėdų turgus. 18.00 Šiandien. 18.30 „Sniego karalienė“. Ser. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 S.Povilaičio koncertas „50 metų scenoje“. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 23.30 „Atsitikimas per Kalėdas“. Komedija. 2010. JAV. 1.30 „Sniego karalienė“ (k.).

Ketvirtadienis, gruodžio 26 d.

6.00 „Rojus Lietuvoj“ (k.). 6.30 Emigrantai (k.). 7.30 „Keisčiausios Kalėdų eglutės“ (k.). 8.30 „Elijas ir karališkoji jachta“. Anim.f. 2006. Norvegija. 10.00 „Volisas ir Gromitas. Gyvenimas arba mirtis“. Anim.f. 2008. JAV. 10.30 Šokio karalienė. 2d. 12.00 Kalėdų Šv. Mišios iš Kauno paminklinės Prisikėlimo bažnyčios. 13.15 „Taizė Europos jaunimo susitikimas – Roma 2013“. Dok.f. 13.45 „Prarastų sielų sala“. Nuot.f. 2007. Danija, Vokietija, Švedija. 16.00 B.Dambrauskaitės jubiliejinis koncertas. 18.00 Šiandien. 18.30 „Sniego karalienė“. Ser. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Tai, kas tikra... I.Starošaitės ir Ž.Žvagulio gyvo garso koncertas. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 23.00 „Kalėdų vaidinimas“. Rom. komedija. 2011. JAV. 1.00 „Sniego karalienė“ (k.).

Penktadienis, gruodžio 27 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 „Atsitikimas per Kalėdas“ (k.). 12.00 Juokis 2013. 14.00 „Kalėdų vaidinimas“ (k.). 16.00 Koncertuoja „Trys tigrai“. 17.00 „Kobra 11“. Ser. 18.00 Šiandien. 18.30 Keliai. Mašinos. Žmonės. 19.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Duokim garo! Pertr.- 22.00 „Perlas“. 23.00 Durys atsidaro. 23.30 „Detektyvė King“. Ser. 0.30 „Viena byla dviem“ (k.).

Šeštadienis, gruodžio 28 d.

5.45 Emigrantai (k.). 6.40 Bėdų turgus (k.). 7.35 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.00 Linksmoji knyga. 10.30 Ryto suktinis su Z.Kelmickaite. 11.30 Pasaulio panorama. 12.00 „Madagaskaras“. Dok. 13.00 „Inspektorius Luisas“. Ser. 15.00 Istorijos detektyvai. 15.30 Popietė su A.Čekuoliu. 16.00 Žinios. 16.10 Sveikinimų koncertas. 18.30 „Žinių riteriai ir damos“. 19.50 Visi namie. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 „Eurovizijos“ nacionalinė atranka. 23.00 „Dama išnyksta“. Trileris. 2013. D.Britanija. 1.00 Koncertas „LRT OPUS metai ore“.

Sekmadienis, gruodžio 29 d.

6.00 Popietė su A.Čekuoliu (k.). 6.30 Šventadienio mintys. 7.00 Ryto suktinis su Z.Kelmickaite (k.). 8.00 Girių horizontai. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 „Brolių Grimų pasakos. Baltuolė ir Rožytė“. Ser. 11.45 Klausimėlis.lt. 12.00 „Laukiniai Karibai. Rifai ir sudužę laivai“. Dok. 13.00 „Mis Marpl. Grinšo užeiga“. Ser. 15.00 LKL čempionatas. Kėdainių „Nevėžis“ – Vilniaus „Lietuvos rytas“. Pertr.- 16.00 Žinios. 17.00 Tėvų klasė. 17.30 Stilius. 18.30 „Šok!“ 20.30 Panorama. 20.45 Savaitė. 21.15 Mūsų laisvės metai – 2000. 23.15 „Mis Marpl. Grinšo užeiga“ (k.). 1.15 „Laukiniai Karibai. Rifai ir sudužę laivai“ (k.).

LRT kultūra

Pirmadienis

8.05 „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“ pristato: „2013 – Europos piliečių metai“. 8.30 Vaikų klubas. Kūčios ir jų tradicijos. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Savaitė (k.). 12.00 Kine kaip kine (k.). 12.30 „Atpildo diena“ (k.). 13.45 Šventadienio mintys. 14.15 Žemaičių vyskupija (k.). 14.45 Septynios Kauno dienos (k.). 15.15 „Mergaitė su degtukais“. 1995. Muz.f. 15.55 Didžioji Lietuva. Lietuvių kalbos istorija (k.). 16.20 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Koncertas „Barocco Divertimento“. 19.30 Trembita. 19.45 Amžių šešėliuose. Kūčios, Kalėdos – Lietuvos savastis. 20.30 „Paslaptinga Japonijos pasaulio paveldo paminklų stiprybė“. Dok.f. 2005. Japonija. 21.45 „Svajonių komanda 1935“. Istorinis f. 2012. Latvija. 23.45 Panorama (k.). 0.10 „Varšuvos šnipai“. Ser. 1.40 Bardų festivalis „Akacijų alėja 2013“ (k.).

Antradienis

8.05 „Namelis prerijose“. Ser. 9.00 Vilniaus albumas. 9.15 Koncertas „Vilties žvaigždė“. 9.45 „Imu jūsų duoną“. Dok.f. 10.40 Festivalio „Mėnuo Juodaragis 2013“ apžvalga. 11.30 Sodai, sodai, leliumoj... 12.00 Vilniaus akademinio dramos teatro spektaklis. H.Miulerio „Tyli naktis“. 14.05 ...formatas. Poetė V.Palčinskaitė. 14.20 „Halko planeta“. Anim.f. 2009. JAV. 15.40 „Šviežia silkė“. Dok.f. 2013. Olandija. 17.00 Kalėdų pamaldos Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčioje. 18.35 Kūčių vakarą. 19.20 Koncertas „Atlaužta Kalėdų duona“. 20.30 „Maat“. Dok.f. 21.30 Religinių giesmių koncertas „Tavo artume“. 22.40 Panorama (k.). 23.05 Musica liberat. Gidono Kremerio ir „Kremerata Baltica“ koncertas Berlyno filharmonijoje.

Trečiadienis

8.05 Animacija. 8.30 Linksmoji knyga. 9.00 Rusų gatvė. 9.15 Šv. Kalėdų rytą... B.Brazdžionio eilėraščius skaito L.Zelčius. 9.30 Vakaras „Vivat Republica!“, skirtas LR Seimo institucijos 500-mečiui paminėti. 11.00 „Maat“ (k.). 12.00 „Tadas Blinda“. Ser. 13.10 Duokim garo. Kalėdinė laida. 14.30 „Visagaliai keršytojai“. Anim.f. 2006. JAV. 15.40 Festivalis „Rasos lašeliai 2013“. Dainuoja Lietuvos vaikai ir moksleiviai. 17.00 Šiaulių dramos teatro spektaklis. „Baltaragio malūnas“. 18.20 D.Kutraitė kalbina... J.Borutą. 18.50 ...formatas. Poetė D.Teišerskytė. 19.05 Sniego simfonija. Dalyvauja S.Poluninas, G.Kremeris ir orkestras „Kremerata Baltica“. 21.00 „Violeta“. Ser. 22.40 Panorama (k.). 23.05 Folkroko grupės „Žalvarinis“ koncertas Šv. Kotrynos bažnyčioje. 0.35 Elito kinas. „Nieko panašaus į šventes“. Drama. 2008. JAV.

Ketvirtadienis

8.05 Animacija. 8.30 Visi namie. 9.00 Menora. 9.15 Kalėdų rytas su folkloro ansambliu „Ratuto“. 9.50 Religinių giesmių koncertas (k.). 11.00 Iškalėdosim kaimynų dvarą. Etnografinė vakaronė. 11.45 Šv. Kalėdų rytą... B.Brazdžionio eilėraščius skaito L.Zelčius (k.). 12.00 „Tadas Blinda“. Ser. 13.20 Kalėdinis koncertas. 14.30 „Visagaliai keršytojai 2“. Anim.f. 2006. JAV. 15.40 Festivalis „Rasos lašeliai 2013“. 2d. Dainuoja Lietuvos vaikai ir moksleiviai. 17.00 Vilniaus mažojo teatro spektaklis. M.Ivaškevičiaus „Mistras“. 19.20 Muzikinis projektas „VCO Rock“. 21.00 „Violeta“. Ser. 22.40 Panorama (k.). 23.05 Kalėdinis šventinis koncertas „Didžiausia dovana“.

Penktadienis

8.05 Gustavo enciklopedija. 8.30 Istorijos detektyvai. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Vivat Verdi. Koncertas Valdovų rūmuose (k.). 13.10 XVI tarptautinis akordeono festivalis. Joao Frade ir Munir HossDuo Piriquitos E Botonetes. 14.30 „Daktaras Strendžas. Magų ordino paslaptis“. Anim.f. 2007. JAV. 15.50 Kalėdinis koncertas „Mažųjų žvaigždžių valanda“. 16.45 „Violeta“ (k.). 18.30 Festivalio „Mėnuo Juodaragis 2013“ apžvalga (k.). 19.20 Lietuvos advokatūrai – 95. E.Jarašiūnas – advokatas signataras. 19.50 Koncertas „Trimito Kalėdos“. 21.20 Teatras. 22.10 Koncertas „Ateis Naujieji metai“. 22.40 Panorama (k.). 23.05 Džiazo vakaras. „David Fiuczynski Planet Microjam“ (JAV). 0.05 Religinių giesmių koncertas (k.).

Šeštadienis

8.05 „Mergaitė su degtukais“ (k.). 8.45 Vilniaus sąsiuvinis. 9.00 Trembita (k.). 9.15 Vilniaus albumas (k.). 9.30 Rusų gatvė (k.). 9.45 Menora (k.). 10.00 Krikščionio žodis. 10.15 Kelias (k.). 10.30 „Lietuvos diplomatijos šefas“. Dok.f. 11.45 Festivalio „Rasos lašeliai 2013“ 1d. (k.). 13.00 Tradicijos. Prakartėlės Lietuvoje. 13.35 Kine kaip kine. 14.00 „Dičiaus karjera“. Muz. vaid.f. 15.10 Muzikinis projektas „VCO Rock“ (k.). 16.45 „Violeta“ (k.). 18.20 ...formatas (k.). 18.30 Žinios (k.). 18.45 Muzika gyvai. Operos „Tristanas ir Izolda“ antrasis veiksmas. 20.00 Legendos. 20.45 M.Ivaškevičiaus „Mistras“ (k.). 23.00 Panorama (k.). 23.15 Sniego simfonija (k.).

Sekmadienis

8.05 Animacija. 9.00 Rytas su... V.Miškiniu. 9.45 Didžioji Lietuva. Lietuvių kalbos istorija. 10.45 Septynios Kauno dienos. 11.15 „Šiaurietiškas būdas“. Dok. 11.45 Festivalio „Rasos lašeliai 2013“ 2d. 13.00 Klaipėdos universiteto mokomojo teatro spektaklis. K.Inčiūros „Vincas Kudirka“. 14.40 Mūsų miesteliai. Rumšiškės. 15.30 Šventadienio mintys. 16.00 Žemaičių vyskupija. Lietuvos bažnytinės provincijos įkūrimas. 16.30 Kultūros savanoriai (k.). 17.00 „Inspektorius Luisas“. Ser. 18.30 Žinios (k.). 18.45 „Šviežia silkė“ (k.). 20.00 Durys atsidaro. 20.30 Lietuvių kinas trumpai. 21.00 Koncertas „LRT OPUS metai ore“. 23.00 Panorama (k.). 23.15 Pasaulio panorama (k.). 23.40 Koncertas „Barocco Divertimento“ (k.).